

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Scrúdú Deiridh na Sraithe Sóisearaí, 2023

Staidéar Gnó

Comhleibhéal

Dé Luain 12 Meitheamh Tráthnóna 1:30 - 3:30

270 marc

Scrúduimhir

----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

Lá agus Mí do Bhreithe

----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

Scríobh 3 Feabhra mar 0302,
mar shampla

Stampa an Ionaid

--

Treoracha

Tá **dhá** roinn sa scrúdpháipéar seo.

Roinn A 90 marc 15 Cheist

Roinn B 180 marc 3 Cheist

Freagair gach ceist.

Scríobh do chuid freagraí le peann gorm nó le peann dubh. Ní ceadmhach peann luaidhe a úsáid ach amháin i gcomhair graf agus léaráidí.

Scríobh do fhreagraí sna spásanna atá ar fáil dóibh sa leabhrán seo.

Déanfar an leabhrán scrúdaithe seo a scanadh agus cuirfear do chuid oibre i láthair scrúdaitheora ar scáileán. Mar sin, is féidir nach bhfeicfidh an scrúdaitheoir aon rud a scríobhfaidh tú taobh amuigh de bhoscaí na bhfreagraí.

Tá spás breise curtha ar fáil ag deireadh an leabhráin scrúdaithe. Lipéadaigh gach píosa breise oibre go soiléir le huimhir na ceiste agus leis an gcuid den cheist.

Is ceadmhach áireamhán a úsáid.

Scríobh déanamh agus múnla d'áireamhán anseo:

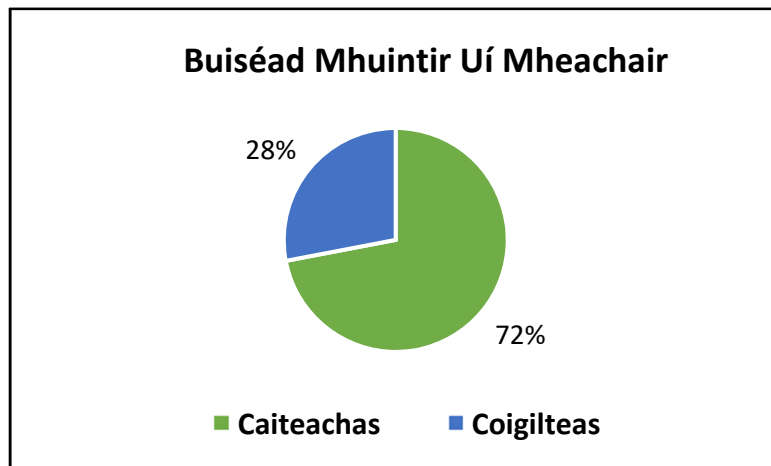

Freagair gach ceist.

Tá na ceisteanna uile ar aon mharc.

Ceist 1

Sa phíchart thíos taispeántar caiteachas agus coigilteas mhuintir Uí Mheachair do mhí Mheán Fómhair.

- (i) Más é €5,400 an t-ioncam iomlán do mhí Mheán Fómhair, ríomh an méid airgid a choiglíonn muintir Uí Mheachair. Scríobh an freagra sa spás atá curtha ar fáil dó.

Freagra	Obair
€	

- (ii) Liostaigh trí ghnáthfhoinsé ioncain teaghlaigh.

1.
2.
3.

Ceist 2

Úsáid tic (✓) le léiriú cé acu an sampla de Thaighde Príomhúil (Allamuigh) nó de Thaighde Tánaisteach (Deisce) é gach ceann díobh seo thíos. (Tá ceann amháin díobh comhlánaithe duit.)

	Príomhúil (Allamuigh)	Tánaisteach (Deisce)
Ceistneoir a chur amach	✓	
Suirbhé ó dhoras go doras a dhéanamh		
Tuairiscí agus staitisticí a léamh ar líne		
Fócasghrúpa		

Ceist 3

Comhlánaigh an sliocht seo thíos as Nóta Creidmheasa a d'eisigh Cúram Peataí Monty Teo.

LÍON	TUAIRISC	CÓD	PRAGHAS AN CEANN €	IOMLÁN €
20	Cróite Madraí	DK100	100	2,000
	Cúis: Damáistithe faoi bhealach			
Carraeireacht Íoctha E & EE		Iomlán (gan CBL san áireamh)		2,000
		Lascaine thrádála @ 10%		
		Fo-iomlán		
		CBL@ 23%		
		Iomlán (CBL san áireamh)		

Ceist 4

Fiontraí as Tiobraid Árann is ea Éamonn Ó Dónaill.

Ón mbliain 2007 déanann sé criospaí as prátaí a fhásann sé ar a fheirm féin.

Mínigh an téarma fiontraí.

Ceist 5

Tabhair breac-chuntas ar **dhá** cheart atá ag tomhaltóirí agus iad ag siopadóireacht ar líne.

1.
2.

Ceist 6

Cóirthrádáil Fyffes
€1.99 an kg

Neamh-chóirthrádáil Fyffes
€1.39 an kg

Tabhair breac-chuntas ar **dhá** chúis a gceannódh tomhaltóir táirgí Cóirthrádála, ó tharla go bhfuil táirgí Cóirthrádála níos costasaí. curtha in oiriúint ó thecai.ie

1.
2.

Ceist 7

Comhardaigh an cuntas bainc seo a leanas agus tabhair anuas an t-iarmhéid ag deireadh na míosa.

Cuntas Bainc					
Dr			Sr		
Dáta	Sonraí	Iomlán	Dáta	Sonraí	Iomlán
2023		€	2023		€
Bealtaine 1 16	Iarmhéid t/a	450	Bealtaine 9 23	Tuarastal	465
	Díolacháin airgid	640		Ceannacháin airgid	345

Ceist 8

Sampla d'fhiontar cultúrtha is ea Féile Ealaíon na Gaillimhe agus bíonn sí ar siúl i mí Iúil. San áireamh i gclár na féile bíonn saothar Éireannach agus idirnáisiúnta ar ardchaighdeán, a chuimsíonn amharclannaíocht, ceol, coiméide, amharc-ealaíona, ceoldrámaíocht, taispeántais sráide, damhsa, plé agus coiméide.

Tabhair breac-chuntas ar **dhá** chúis a bhfuil an fiontar cultúrtha tábhachtach sa tsochaí.

1.
2.

Ceist 9

(i) Comhlánaigh an cumasc margaíochta thíos leis na gnéithe atá ar iarraidh.

1. _____	2. _____
Cumasc Margaíochta	
3. _____	4. Áit

(ii) Tabhair breac-chuntas ar chúinse **amháin** ba chóir do ghnólacht a chur san áireamh agus cinneadh á dhéanamh aige faoin áit a ndíolfar a tháirge/sheirbhís.

Ceist 10

Ainmnigh **trí** chineál árachais a d'fhéadfadh teaghlach a cheannach.

1. _____
2. _____
3. _____

Ceist 11

Mínigh **dhá** bhuntáiste a bhaineann gnólacht as bheith ag athchúrsáil.

1. _____
2. _____

Ceist 12

Mínigh **dhá** chúis a ndéanann Éire trádáil le tíortha eile.

1.
2.

Ceist 13

Cuir tic (✓) sa bhosca ceart chun a léiriú cé acu fíor nó bréagach atá gach ceann de na ráitis seo thíos.

	Fíor	Bréagach
Ba cheart go mbeadh cuspóirí agus spriocanna na cuideachta san áireamh i bPlean Gnó.		
Éilíonn an rialtas go gcuirfeadh gach cuideachta Plean Gnó ar fail.		
Ba chóir sonraí faoi iomaitheoirí na cuideachta a bheith i bPlean Gnó.		

Ceist 14

In 2023 tá comóradh 50 bliain á dhéanamh ar bhallraíocht na hÉireann san Aontas Eorpach.

Tabhair breac-chuntas ar bhuntáiste eacnamaíoch **amháin** agus ar bhuntáiste sóisialta **amháin** a bhaineann Éire as bheith ina ball den Aontas Eorpach.

Buntáiste eacnamaíoch:
Buntáiste sóisialta:

Ceist 15

Ba mhaith le Máire teilifís chliste a cheannach. Tá praghas €1,000 ar an teilifís ba mhaith léi a cheannach. Chonaic sí an t-eolas seo a leanas ar www.ccpc.ie.

Iasacht Bhainc
Iasacht Phearsanta €1,000
Aisíocaíochtaí 12 mhí @ €87.24

Tá sé beartaithe ag Máire an iasacht a fháil ón mbanc.

Ríomh an t-ús agus costas iomlán na teilifíse do Mháire ón eolas a thugtar thuas.

Cé mhéad a íocfaidh Máire ar an teilifís san iomlán?	€
Cé mhéad úis a íocfaidh Máire?	€

Obair:

Freagair na 3 cheist go léir.

Tá na ceisteanna uile ar aon mharc.

Ceist 16

- (a) Tá Máirtín Ó Riain 18 mbliana d’aois agus tá sé díreach tar éis an Ardteistiméireacht a dhéanamh. Tá súil aige dul ar an gcoláiste i mí Mheán Fómhair chun staidéar a dhéanamh ar Chuntasaíocht.

Tá post páirtaimseartha aige san ollmhargadh áitiúil. Teastaíonn uaidh airgead a shábháil chun cabhrú le costais an choláiste.

- (i) Mínigh **dhá** cheart atá ag Máirtín agus freagracht **amháin** atá air mar fhostaí.

Ceartha
1.
2.
Freagracht

Ba mhaith le Máirtín dul ar saoire lena chairde ag deireadh an tsamhraidh. Tá spéis aige, freisin, ríomhaire glúine a cheannach a bheadh úsáideach agus é ar an gcoláiste i mí Mheán Fómhair. Taispeántar a dhá rogha thíos:

Rogha 1	Rogha 2
Saoire sa Spáinn €450	Ríomhaire glúine €450

Shocraigh Máirtín an ríomhaire glúine a cheannach.

- (ii) Sainaithin an costas airgeadais agus an deischostas a bhaineann leis an rogha a rinne Máirtín:

Costas Airgeadais:
Deischostas:

- (b) Bhí Máirtín ag obair san ollmhargadh áitiúil.

Tugadh an t-eolas seo a leanas duit maidir lena thuarastal:

Seachtain oibre bhunúsach:	39 uair	Uaireanta a oibríodh:	45 uair
ÍMAT:	20%	Ráta pá san uair:	€10
ÁSPC:	4%	Ráta ragoibre:	Am go leith
MSU:	2%	Creidmheas Cánach:	€34

- (i) Úsáid an t-eolas thuas chun duillín pá Mháirtín a chomhlánú thíos.

Ainm	Máirtín Ó Riain	Uimh. na seachtaine	16
UPSP	2284381GA	Dáta	26 Aibr 2023
Bunúsach	€	ÍMAT	€
Ragobair	€	ÁSPC	€
		MSU	€
Pá Comhlán	€	Asbhaintí iomlána	€
		Pá Glan	€

Obair:			
Bunúsach agus Ragobair	ÍMAT agus Creidmheas Cánach	ÁSPC	MSU

Oibríonn Máirtín go deonach lena chlub CLG áitiúil i rith an tsamhraidh.

- (ii) Sainaithin **trí** thairbhe a bhaineann Máirtín as bheith ag obair go deonach lena chlub CLG áitiúil, Raonaithe an Chnoic.

1.
2.
3.

- (iii) Déan idirdhealú idir fostaíocht **agus** saorálaíochas.

(c) Ullmhaíonn club CLG Raonaithe an Chnoic buiséad sreabhaidh airgid gach bliain.

(i) **Comhlánaigh** an buiséad sreabhaidh airgid thíos ó na sonraí seo a leanas:

Caiteachas Measta:

- Ceannacháin; Meitheamh €172, Iúil €58, Lúnasa €135
- Trealamh nua; Meitheamh €450
- Costais riaracháin; Meitheamh €20, Iúil €26, Lúnasa €18

Buiséad Sreabhaidh Airgid Raonaithe an Chnoic				
Sonraí	Meitheamh €	Iúil €	Lúnasa €	Iomlán (Meitheamh- Lúnasa) €
Fáltais				
Deontas	250	250	250	750
Tiomsú Airgid	150	350	250	750
Fáltais iomlána	400	600	500	1,500
Íocaíochtaí				
Ceannacháin				
Trealamh nua				
Riarachán				
Íocaíochtaí iomlána				
Airgead glan				
Airgead tosaigh	175			
Airgead deiridh				

(ii) Bunaithe ar an mbuiséad sreabhaidh airgid thuas, cén chomhairle a thabharfá don chlub faoina staid airgid dheiridh i mí an Mheithimh?

Comhairle:

Ceist 17

Baineadh an comhardú trialach seo a leanas as leabhair Cupán Eco Teo ar an 31/12/2022, deireadh a bhliana airgeadais. Is é an scairchaipiteal údaráithe ná 600,000 gnáthscair ar €1 an ceann.

Comhardú Trialach de chuid Cupán Eco Teo. mar a bhí ar 31/12/2022		
	€	€
Díolacháin		268,600
Ceannacháin	121,000	
Carraeireacht isteach	9,000	
Stoc 01/01/2022	14,000	
Árachas	6,600	
Fógraíocht	42,400	
Tuarastal	52,000	
Solas agus teas	15,000	
Foirgnimh	274,000	
Trealamh	92,800	
Airgead	21,600	
Díbhinní a íocadh	9,200	
Féichiúnaithe	20,000	
Creidiúnaithe		14,000
Rótharraingt bhainc		7,000
Iarmhéid brabúis agus cailteanais 01/01/2022		48,000
Scairchaipiteal eisithe		340,000
	<u>677,600</u>	<u>677,600</u>

Tugtar an t-eolas seo a leanas freisin: Stoc 31/12/2022: €25,000 Dímheas: Foirgnimh 2% Trealamh 20%	Obair:
---	---------------

(a) Comhlánaigh an Ráiteas loncaim de chuid Cupán Eco Teo. don bhliain dar críoch 31/12/2022.

[illegible]

(b) Ullmhaigh an Ráiteas ar Staid an Airgeadais do Chupán Eco Teo. mar a bhí ar 31/12/2022.

[illegible]

(c) Tá Cupán Eco Teo. ag iarraidh síneadh mór a chur leis an bhfoirgneamh atá acu.

- (i) Mol foinse oiriúnach airgeadais amháin a d'fhéadfadh Cupán Eco Teo. a úsáid chun an síneadh sin a mhaoiniú. Tabhair cúis le do fhreagra.

Foinse oiriúnach airgeadais:
Cúis:

- (ii) Tabhair breac-chuntas ar **dhá** thairbhe eacnamaíocha a bhaineann rialtas na hÉireann as an rath atá ar chuideachtaí amhail 'Cupán Eco Teo.'.

1.
2.

- (iii) “Coincheap is ea freagracht shóisialta chorparáideach trína ndéanann gnólachtaí agus eagraíochtaí eile a bhfreagrachtaí sóisialta agus comhshaoil a chomhtháthú ina ngnáthimeachtaí gnó agus déantar cinntí gnó agus ceisteanna inbhuanaitheachta níos leithne á gcur san áireamh.” – An Rionn Fiontar, Trádála agus Fostaíochta, Eanáir 2023.

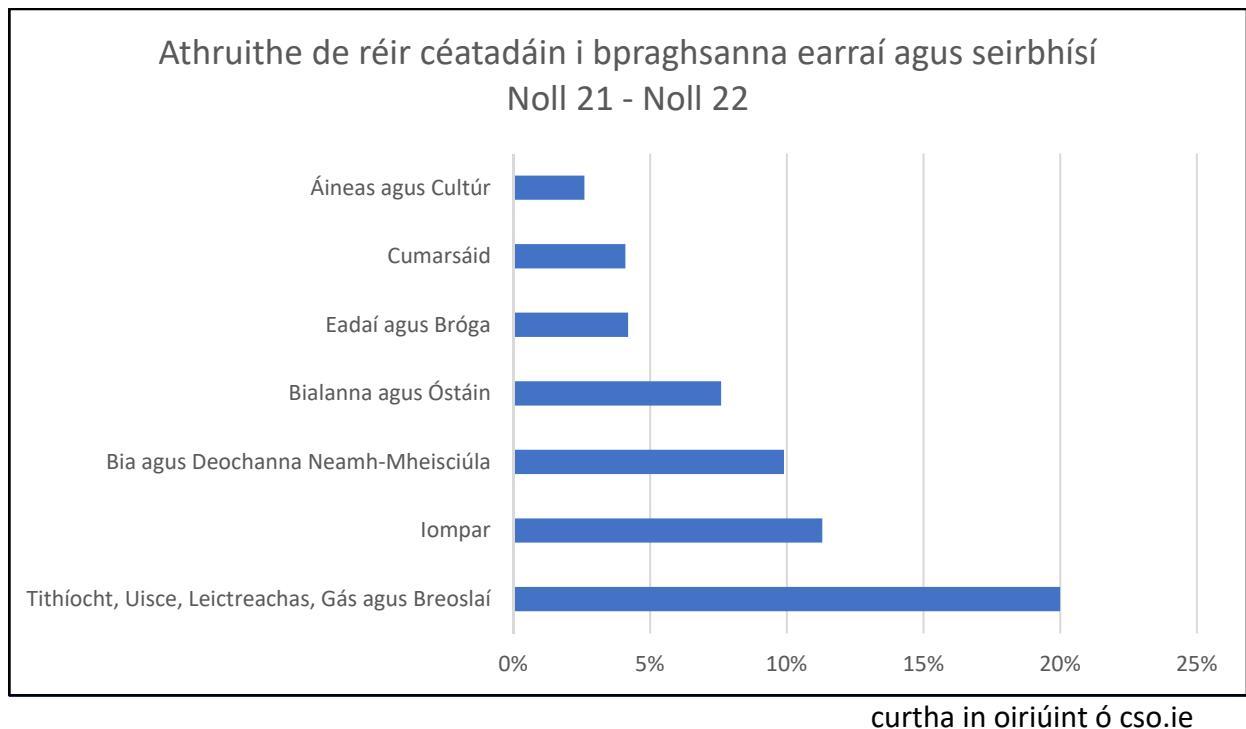
Tabhair breac-chuntas ar **dhá** fhreagracht shóisialta atá ar Chupán Eco Teo. i leith an phobail áitiúil.

1.
2.

Ceist 18

Is í an Phríomh-Oifig Staidrimh a dhéanann tomhas ar bhoilsciú in Éirinn.

(a) Agus an t-eolas a thugtar thíos á úsáid agat, freagair na ceisteanna a leanann é.

(i) Sainaithin cé acu catagóir earraí agus seirbhísí ina léirítear an méadú is mó ar phraghas.

--

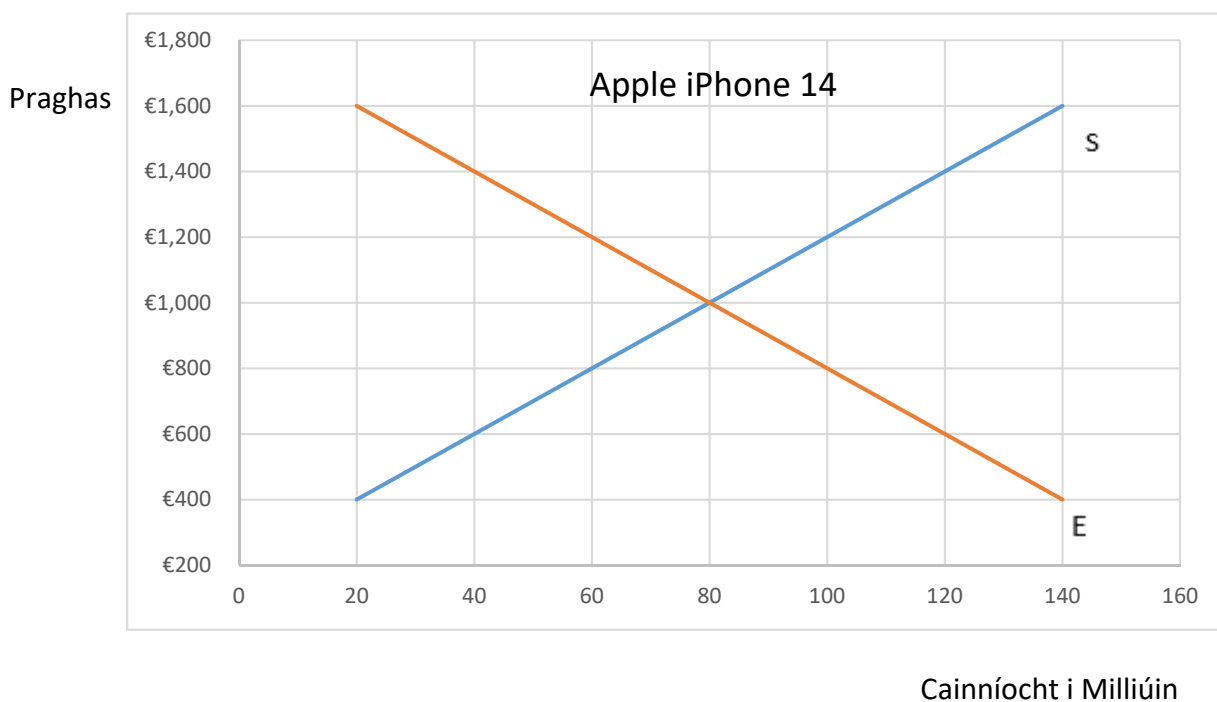
(ii) Breac síos tomhas oifigiúil an bhoilscithe in Éirinn.

P _____	I _____	T _____
---------	---------	---------

(iii) Mínigh tionchar amháin a d'fhéadfadh a bheith ag leibhéal boilscithe atá ag ardú ar dhuine aonair agus ar gnólacht i do cheantar áitiúil.

Duine aonair:
Gnólacht i do cheantar áitiúil:

(b) Apple iPhone 14

- (i) Úsáid an léaráid thuas agus freagair gach ceann de na ceistanna seo a leanas. Scríobh do fhreagraí sna spásanna atá ar fáil dóibh.

Léirigh an chainníocht chothromaíochta a éilítear ar an 'Apple iPhone 14'.	Aonad
Léirigh praghas cothromaíochta an 'Apple iPhone 14'.	€
Léirigh an chainníocht a éilítear ar 'Apple iPhone 14' ag €1,600.	Aonad

- (ii) Mínigh an téarma earra ionaid agus tabhair sampla d'earra ionaid i gcás an 'Apple iPhone 14'

Míniú:
Sampla:

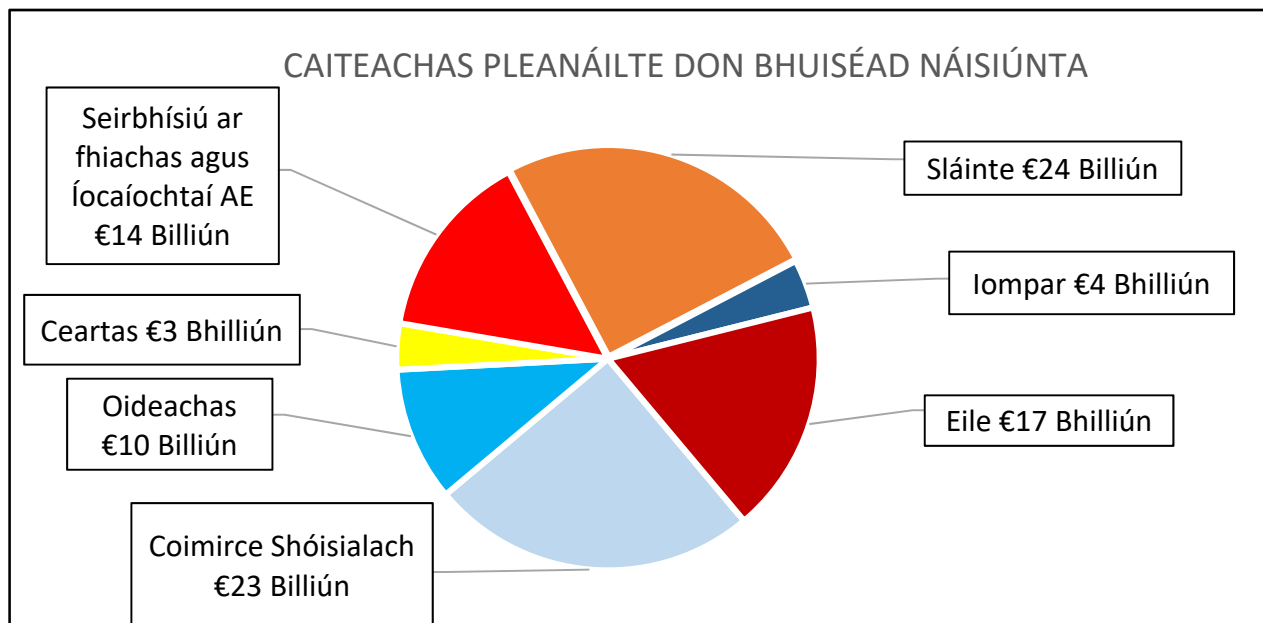
- (iii) Dá mbeadh laghdú ar sholáthar an Apple iPhone, cén tionchar a bheadh aige sin ar phraghas an Apple iPhone? Tabhair cúis le do fhreagra.

Tionchar:
Cúis:

- (iv) Cén tionchar a bheadh ag gach ceann acu seo thíos ar sholáthar an Apple iPhone 14? Cuir tic (✓) sa bhosca ceart.

	Soláthar méadaithe den Apple iPhone 14	Soláthar laghdaithe den Apple iPhone 14
Laghdú ar an gcostas a bhaineann leis an Apple iPhone 14 a tháirgeadh		
Gníomhaíocht Thionsclaíoch ag fostaithe Apple		
Shéid stoirm an díon de mhonarcha a tháirgeann an Apple iPhone 14		

- (c) Cuireadh na figiúirí thíos i láthair do thír ar lá an bhuiséid mar réamh-mheastacháin don bhliain dár gcionn.

- (i) Agus an t-eolas ón bpíchart thuas á úsáid agat, ullmhaigh an Buiséad Náisiúnta don bhliain dár gcionn.

Buiséad Náisiúnta don bhliain		
	€ Billiún	€ Billiún
Ioncam		105
Caiteachas		
	Fhreagra:	€
An buiséad easnaimh nó buiséad barrachais é buiséad an rialtais don bhliain?		

- (ii) Agus píchairt an Chaiteachais Phleanáilte don Bhuiséad Náisiúnta ar an leathanach roimhe seo á húsáid agat, sainaithin an earnáil a mbeartaíonn an rialtas an chuid is mó den airgead a chaitheamh uirthi an bhliain seo chugainn.

--

- (iii) I gcás go mbeadh barrachas sa Bhuiséad Náisiúnta, cuir comhairle ar an Aire Airgeadais maidir le cad ba cheart a dhéanamh leis an mbarrachas airgid?

- (iv) Sainaithin sampla amháin de chaiteachas caipitiúil agus sampla amháin de chaiteachas reatha don Roinn Oideachais.

Caiteachas caipitiúil:
Caiteachas reatha:

Spás breise do fhreagraí.
Lipéadaigh gach píosa oibre le huimhir agus le cuid na ceiste.

[illegible]

[illegible]

Spás breise do fhreagraí.
Lipéadaigh gach píosa oibre le huimhir agus le cuid na ceiste.

[illegible]

Spás breise do fhreagraí.
Lipéadaigh gach píosa oibre le huimhir agus le cuid na ceiste.

[illegible]

Buíochas

Íomhánna

Leathanach 4: www.odonnellscrips.ie

Leathanach 5: www.thecai.ie

Leathanach 6: www.galwayartsfestival.ie

Leathanach 8: www.europa.eu

Leathanach 13 www.gaa.ie

Leathanach 17: www.enterprise.gov.ie

Leathanach 19: www.cso.ie

Leathanach 20: www.apple.com

Leathanach 22: www.mymoneymatters.ie

Ná scríobh ar an leathanach seo

Fógra cóipchirt

D'fhéadfadh sé go bhfuil téacsanna nó íomhánna sa scrúdpháipéar seo nach é Coimisiún na Scrúduithe Stáit úinéir an chóipchirt orthu, agus d'fhéadfadh sé gur athchóiríodh iad, chun críche an mheasúnaithe, gan cead na n-údar a fháil roimh ré. Ullmhaíodh an scrúdpháipéar seo de réir Alt 53(5) den *Acht um Chóipcheart agus Cearta Gaolmhara, 2000*. Ní údaraítear aon úsáid dá éis chun aon chríche ach amháin chun na críche dá bhfuil sé beartaithe. Ní ghlacann an Coimisiún aon dliteanas as sárú ar bith ar chearta tríú páirtí a eascraíonn as dáileadh ná as úsáid neamhúdaraíthe an scrúdpháipéir seo.

Scrúdú Deiridh na Sraithe Sóisearaí – Comhleibhéal

Staidéar Gnó

Dé Luain 12 Meitheamh

Tráthnóna 1:30 - 3:30